

1944, [september 21. Banská Bystrica.] — Nariadenie náčelníka štábu veliteľstva 1. čs. armády mjr. J. Nosku na vyčlenenie jedného pešieho práporu z III. taktickej skupiny pre opevňovacie práce južne od Banskej Bystrice.

Vec: Mužstvo pre I. skupinu — dodanie.

Tajné.

III. skupina postaví ihneď zo svojho nevyzbrojeného m[užstva] jeden kompletný peší prápor (3 pešie a 1 guľ. rota) pod ve[lením] kpt. pech. Juračku a odošle ho železnicou do vykladacej stanice Radvaň, kde ho odovzdá I. skupine.

Upozorňujeme, že prápor musí byť *na plných vojnových počtoch* jak po stránke personálnej, tak aj materiálnej (kuchyne, kone, trény atď.) *s výnimkou zbrani*, ktorými postupne vyzbrojí tento prápor veliteľstvo I. skupiny.

I. skupina použije tento prápor na prevádzanie opevňovacích prác južne Banskej Bystrice.

Dostane I. a III. skupina.

Z rozkazu:
náčelník štábu VČSA:
mjr. gšt. Július Nosko.
mjr. Nosko

VHA Praha. DO, Slovenské povstání, kart. 105. Přílohy k vojnovému denníku 21. 9. 1944. Originál. Strojopisný přepis. — Číslo: 25 204 Taj./3. oddel. 1944.

1944, september 21. [Banská Bystrica.] — Nariadenie náčelníka štábu veliteľstva 1. čs. armády mjr. J. Nosku na prehradenie horských hrebeňov západne od Banskej Bystrice.

Vec: Hrebene západne Bystrice — prehradenie.

Tajné.

I. skupina: Vysunie ihneď jednu pešiu rotu do priestoru Kr[emnič]ky s úlohou:

zatarasíť (zásekmi) a strážiť všetky prechody vedúce z priestoru Dolný Turček—Kremnica cez horský hrebeň: Široký Vrch—Schranzenstein—Zlatá Studňa—hostinec k Hájníkovi do priestoru Banskej Bystrice.

Veliteľovi tejto roty pričleňte tiež Vašu čatu (4. roty), ktorá sa nachádza v Kordíkoch.

a) pešiu rotu nachádzajúcu sa v priestore N. Lehoty,

b) del. batériu podľa ods. ad 1.b), ktoré jednotky zosilí podľa potreby vlastnými silami.

Dostane: III., IV., V. skupina."

(VHA Praha. DO, Slovenské povstání, kart. 105. Přílohy k vojnovému denníku 22. 9. 1944. Originál. Strojopisný přepis. — Číslo: 25 286 Taj./3. oddel. 1944.)

Stráženie prevádza rota jednak vybudovaním stálych oporných bodov na jednotlivých prechodoch a jednak hliadkovaním medzi týmito opornými bodmi a v predpolí (i v tyle).

Veliteľ roty nech udržuje styk s veliteľom kozáckych jednotiek skupiny „Stepanov“ nachádzajúcej sa v Kordíkoch.

Za veliteľov (roty, čiat, družstiev) určite vybrané osoby, lebo ústup roty z určitého horského hrebeňa je neprípustný.

Dostane: I. skupina na prevedenie a IV. skupina na vedomie.

Z rozkazu:
náčelník štábu VČSA
mjr. gšt. Július Nosko.
mjr. Nosko

VHA Praha. DO, Slovenské povstání, kart. 105. Prílohy k vojnovému denníku 21. 9. 1944. Originál. Strojopisný prepis. — Číslo: 25 205 Taj./3. oddel. 1944.

330

1944, september 21.¹ [Banská Bystrica.] — List predsedu SNR dr. V. Šrobára prezidentovi dr. E. Benešovi s informáciami o vypuknutí povstania, o štruktúre politického života na povstaleckom území a so žiadosťou o zahraničnú vojenskú pomoc, zaslaný rádiotelegraficky do Londýna.

VI 0921200/44

Drahý priateľu!

Dopis zo dňa 14. septembra² spôsobil mi veľkú radosť a povzbudenie k ďalšej práci. Naše ozbrojené povstanie vyvolali tieto okolnosti:

- ¹ 1. Opakované výzvy od Vás k boju proti Nemcom.
2. Boje partizánov na Slovensku, proti ktorým posielala vláda slovenské vojsko.
3. Povolanie vládou nemeckého vojska k nám, aby okupovalo Slovensko a vyhnalo partizánov.
4. Výzva vlády bratislavskej, aby naše vojsko pomáhalo rovnako Nemcom pri okupácii a v boji proti partizánom slovenským i ruským. Vedeli sme, že keď obsadia Nemci bez boja celé Slovensko, že náš podzemný boj bude zmarený, že vodcov pochyťajú a do koncentrákov odvedú.

Po premožení vojenského puču, nastrojeného vláde vernými dôstojníkmi v B. Bystrici, za súhlasu s naším veliteľom a dôstojníkmi vyzval som národ k vojne, aby sa chopil zbrane proti nemeckým votrelcom a zradcovskej bratislavskej vláde. Výzva čítaná bola v rozhlase dňa 30. augusta.³

Odboja zúčastňuje sa komunistická strana, do ktorej vstúpili soc. demokrati. Spolupráca ide v duchu lojálnom. Občiansky blok odboja ustanovil sa v PL strane pod názvom demokratická strana.

Obe zložky odboja (obe politické strany) stoja na línii československej a pra-

¹ Vo zväzku odpisov depeší Londýn — Slovensko, ktoré tvoria prílohu k čj. HV 6.500/taj. 44, je tento dokument datovaný 20. 9. 1944.

² Vid dokument čis. 258 zo 6. 9. 1944.

³ Vid dokument čis. 189.